

**"וכשגברו בית חשמנאי ונצחום,
בדקו ולא מצאו אלא פך אחד של שמן שהיה מונח
בחותמו של כה"ג, ולא היה בו אלא להדליק יום אחד,
ונעשה בו נס והדליקו ממנו שבעת ימים"**

טומאת השמנים, השחתת המדות והדיעות, שבאה למחנה ישראל מסבת התגברות היונים ושלטונם, היא הצרה היותר איומה הנוגעת עד נפש האומה. זאת היא אמנם ממפלאות תמים דעים, שאם הדיעות המסתעפות מן עומק יסוד התורה, אחדות השם יתברך ואמונתו, נפגמו מתגרת עול יונית, הנה כשם שהכהן הכללי שבעם ד' הוכן להורות חוקי ד' ומשפטיו, להראות בפועל תוכן של חיים קדושים וטהורים למען היות למזפת לעם כולו, כן יש בכל אדם מישראל צד כהונה, מפני שבכללם המה ממלכת כהנים וגוי קדוש. התשוקה הפנימית, לקדושת החיים ולדעת התורה וללכת בדרכיה, היא גנוזה בעומק הלב הישראלי. וכבר ביארנו בע"ה בתעודת מעשר שני הגאבל לבעלים, שהוא בא לעורר את יסוד הכהונה העצמית הנמזגת בנפש כל אדם מישראל. והנה הכהונה בכללה מתפשטת על דרכי החיים ועל כל מרחב הדעה הטהורה, גם היא היתה כבר מוכנת להתחלל מכחה של יון. אבל עוד יותר עמוק בלב שוכן אור הנשמה הישראלית, ששם גנוז הקשר הפנימי של האיש הישראלי, המופיע בכל עז בכלל האומה, עם האמונה העקרית בשם ד' אלהי ישראל, והרצון החזק והנערץ שלא להפרד מבית חייהם, מהאמונה בכללה. זהו העולם הפנימי הישראלי, שדוגמתו בתוך הכלל הוא הכהן הגדול הנכנס לפני ולפנים לשרת בקודש ביום הקדוש המובדל מכל עסקי החיים הגשמיים. אותו הפך הקטן שמונח בחותמו של כה"ג, לא יוכלו היונים לטמאות, לעקור מכלל ישראל קישורם הפנימי העמוק עם ד' אלהי ישראל, זה לא יוכלו כל בעלי כח וזרוע, "מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה ונהרות לא ישטפוה". אמנם כאשר הפך נשאר בקטנותו, כאשר האמונה רק בלב תהיה גנוזה ועל החיים בפועל לא תראה את כחה, במה זה תוכל עמוד, כיון שהחיים בפועל כבר לקחו להם דרך אחרת שלא ע"פ היסוד של האמונה הפנימית, הלא תוכל חלילה שארית הפליטה להכבות מערימת הדשן של החיים המוזרים המוצברים עליה ומונעים את אורה מלהתפשט, "באפס עצים תכבה אש". אבל זהו הכח הנפלא שיש ברשף האור הגנוז, שאע"פ שימצא לפניו דרכי חיים הפוכים מתוכנו, דיעות המתפשטות העומדות מנגד לו, מבלי דעת של אותן בעלי הדיעות שהם בזה הולכים בדרך הפוכה מאשר טמון בפנימיות היותר עמוקה שבנפשם. והנה תגלה יד ד' ע"י עלילותיו עם עם זו בחר לו, והניצוץ הקטן יתלהב ויעקור משורש את כל ארחות החיים הזרים, ואת כל הדיעות ההפכיות אשר נערמו עליו חמרים חמרים, ויתפשט על כל ארחות החיים להשיב לבן של ישראל לאביהן שבשמים, עד שיספיקו כחות החיים המעשיים שהם כבר הולכים לדרך התורה והמצוה, להחיות את ישראל ולהאיר אורם, עד עבור כל הזמן ההוא ועד בא

התקופה החדשה של אור חדש על ציון, עד בא שנת גאולה ויום רצון לד'. "ובא לציון גואל ולשבי פשע ביעקב". ע"כ בעת ההיא, בעת המהומה והמבוסה, אשר סדרי החיים היונים נתפשטו בארץ ישראל למכביר, ונשאר רק זיק האמונה הפנימית השוכנת עמוק בלב הישראלי, הי' האות בדוגמתו, פך שמן קטן המונח כחותמו של כה"ג, שאותו לא יטמאו זרים. אבל היוכל להתמיד אורו בהיות סדרי החיים ההולכים במרוצת זמן ההוא, בלתי נמשכים אחריו לחזקו ולפשטו, לעשותו ידוע ומובן ומוחש בלב. פך השמן קטן הוא ואין בו כ"א להדליק יום אחד, שעה אחת, שעת התרוממות שבה ירום האדם משפלות החיים, ע"י אור הפנימי של קשר האמונה בשם ד' אלהי עולם, ומהר ישוב לרדת באין לו קשר חיים קיימים בכל מעשיו בדרכה של תורה. אמנם נעשה בו נס, אע"פ שלא היו כלל החיים אז מוכנים שיתפשט בהם אור קודש של האמונה העיקרית, אבל מכח יד ד' ואמונתו שלא יעזוב את עמו בעבור שמו הגדול, הנה יספיק זה הפך הקטן להדליק ממנו שמנה ימים, הרומזים על הארכת הזמן עד עבור כל תקופת ההוא ובא תקופת העתיד הנאדרה בקודש, שהארץ תמלא "דעה את ד' כמים לים מכסים".

שפת אמת

(תרמ"ז)

ענין מה שהיה הנס בדרך זה להיות שמן על לילה אחת ולעשות בו נס. להודיע כי לעולם נשאר נקודה אחת בנפשות בני"י אשר עי"ז יכולין להיות נושע בהשי"ת. ואמו"ז ד"ל אמר פך אחד חתום בחותמו של כה"ג הוא הנקודה שנאמר עלי' אנכי מגן לך שהבטיח הקב"ה לאברהם אבינו שנק' בהן אתה כהן לעולם ונק' אדם הגדול בענקים. וי"ל עוד כי הוא אהרן הכה"ג כדאיתא ברמב"ן בשם המדרש שלך לעולם קיימת. כי מדת אהרן הוא ג"כ חסד ואהבה. וכ' מים רבים לא יוכלו לכבות נו' האהבה ואהרן הכהן נטע אהבתו ית' בלבנות בני"י להיות נשאר פך אחד חתום כנ"ל. [וי"ל קבעום ועשאוהו הוא על ב' אלו להיות מתעורר בימים אלו בכל שנה ושנה פתיחת הנקודה והתפשטותה לח' ימים] וזה מתחדש בכל חנוכה שנפתח אותה הנקודה ובהדלקת הנרות זוכין להרחיב ולהתפשט זאת הנקודה ולכן מצות חנוכה נר איש וביתו והמהדרין כו' שכפי מצב האדם יוכל להרחיב הארה זו יותר ויותר: